



ארגון יד לבנים
סניף ירושלים



עיריית
ירושלים



טוראי נחום (נוניק) הורביץ ז"ל

בן מרים ויוסף

נולד בברודי, פולין

בתאריך כ' בתמוז תר"ץ, 16/7/1930

שרת בחיל הרגלים

נפל בעת מילוי תפקידו בשרותו

י' בתמוז תש"ח, 17/7/1948

נקבר בהר הרצל

אזור: A חלקה: 5 שורה: 6 קבר: 5

בן 17 וחצי בנופלו

קורות חיים

נחום, בנם של מרים (לבית שוורץ) ויוסף, נולד ביום כ' בתמוז תר"ץ (16.7.1930) בפולין, בעיר ברודי שבמחוז טרנופול, גליציה. למד בעירו בבית ספר עממי.

ב-15 בספטמבר 1939, שבועיים לאחר תחילת מלחמת העולם השנייה, נכנסו הרוסים לברודי. כעבור פחות משנתיים, ביולי 1941, כבשו את המקום הגרמנים ומיד החלו פעולות נגד היהודים. הוקם יודנראט, יהודים נלקחו לעבודות כפייה וחלקם אולצו לעבוד במפעל שהוקם במקום.

בספטמבר 1942 נערכה האקציה הראשונה, והנלכדים נשלחו למחנה ההשמדה בלז'ץ. בדצמבר 1942 נערכה האקציה השנייה, אז נלקחו לבלז'ץ כל בני משפחתו של נחום - הוריו, אחיו ואחותו הקטנים - והוא נשאר ביתמותו.



ארגון יד לבנים
סניף ירושלים



עיריית
ירושלים

בחודשים הבאים הסתתר נחום עם חברו בגטו ברודי. הם היו מתחמקים החוצה כדי לחפש אוכל באחד הכפרים, ואם הייתה השעה מאוחרת מכדי לשוב לגטו היו נשארים במקום מסתור בעיר, שם התחבאו בבית עזוב עם עוד כמה בני נוער.

כשחודשו האקציות בגטו ברח נחום והתחבא בחווה כפרית. לאחר שנתגלה הוחזר לגטו ונורה, אך בנס ניצל והצליח לברוח עם חברו הטוב ליער.

בודד ויתום, חסר כל ורעב, נדד נחום ימים רבים, עד שנכמרו רחמיו של איכר נוצרי בכפר נידח והוא אספו אל ביתו. מדי פעם, כששמע התבטאויות אנטישמיות מפי איכרים בסביבה, ברח נחום ממקום למקום ומיער ליער, אך בכל שנות נדודיו שמר בלבו על יהדותו.

בהיותו בגיל בר המצווה הגיע נחום לבית יתומים בלובלין, שם נשאר עד שנת 1944.

לאחר שנה בבית היתומים בלובלין, שגם בה היה גטו והחלו בגירוש יהודים, גמלה בלבו של נחום החלטה להגיע לדודו בארץ ישראל. אחרי תלאות מרובות הגיע למחנה הפליטים פלדנפינג בגרמניה, על גדות אגם שטרנברג. בעבר היה זה מחנה של ה"היטלר יוגנד", ועתה היה המקום למחנה קליטה לניצולי "צעדות המוות" ולמעפילים שיעדם היה ארץ ישראל.

משם הגיע נחום לסאלון דה פרובאנס בצרפת, ולאחר שבועיים הפליג מנמל מרסיי באוניית המעפילים "המעפיל האלמוני" בדרכו ארצה. האונייה, שנרכשה בשבדיה על ידי המוסד לעלייה ב' של ה"הגנה", הפליגה ב-3 בפברואר 1947 כשעל סיפונה 794 מעפילים - כולם בני נוער, מתנועות ציוניות באירופה וכן קבוצה ממרוקו.

ב-15 בפברואר 1947 ננגחה הספינה על ידי משחתות בריטיות ואולצה לעצור. הבריטים השליכו פצצות גז והעלו חיילים על הסיפון. בסיומה של התכתשות אלימה נכנעו המעפילים, והאונייה נגררה לנמל חיפה. המעפילים הורדו לספינות גירוש והובלו לקפריסין.



ארגון יד לבנים
סניף ירושלים



עיריית
ירושלים

נחום נאלץ לשהות במחנה עד לסיום שלטון המנדט, ורק בשנת 1948 הגיע לארץ. כאן נקלט ב"חברת נוער ב'" שבמשק הפועלות בעפולה.

לאחר זמן קצר התנדב לפלמ"ח. בן פחות מ-18 היה כשצורף לגדוד השישי ("ירושלים") של חטיבת "הראל" - חטיבה מספר 10 ב"הגנה", ומטרתו, כדבריו - לנקום נקמת עמו ולשחרר את מולדתו. מאז השתתף בכמה פעולות לחימה של הגדוד.

בסיום מבצע "דני" שיזמה ישראל ביולי 1948 לפתיחת הדרך לירושלים, נערך מבצע נוסף, שכונה "מיקי". במבצע זה הותקף, בין היתר, המתחם הירדני הגדול בלטרון, שחסם את הדרך לירושלים ושנתפס כאיום על "דרך בורמה", הדרך העוקפת לעיר הבירה, שנפתחה בסמוך שבועות ספורים קודם לכן.

הפעם הותקף המתחם ממזרח, על ידי לוחמי הגדודים הרביעי והשישי של חטיבת "הראל". נחום, שכמה ימים לפני כן נפצע קלות והוכנס לבית חולים שדה, ברח מבית החולים כדי להשתתף בקרב. הכוח המסתער יצא בליל י' בתמוז תש"ח (17.7.1948) משער הגיא והצליח לכבוש כמה מוצבים ירדנים ששכנו בין הכפרים דיר איוב ויאלו (כיום בתחום פארק קנדה), אך הירדנים פתחו בהתקפת נגד עזה שכללה משורייני קרב נושאי תותח ומקלעים, ולוחמי הפלמ"ח נאלצו לסגת תוך קרב קשה.

למרות כישלון ההתקפה, בסופו של מבצע "דני" כותר הצבא הירדני במתחמי לטרון. "דרך בורמה" הסמוכה נותרה נתיב החיים וההצלה של ירושלים העברית הנצורה.

בקרב ביאלו, שהתחולל ביום הולדתו השמונה-עשר, נפל נחום. גופתו לא נמצאה והוא הוכרז כנעדר.

ביום י"א באדר תש"י (28.2.1950), אחרי שהרבנות הצבאית אספה את שרידי החיילים מהקרב, הם הובאו למנוחת עולמים בקבר אחים בבית העלמין הצבאי בהר הרצל בירושלים.

בת דודו של נחום, הלן קמינסקי, הנציחה את קורות חייו ואת דמותו המיוחדת בספרה "שריד שלא שרד: קורות נוניק - נחום הורביץ".